چەپی عێراق و کوردستان پێش هەڵبژاردنەکانی 2025 : لەنێوان یەکڕیزی و نوێبوونەوەدا..

ڕزگار ئاکرەیی

پشتیوانی تە واوی حزبی شیوعی عێراق و کوردستاني له هه ڵبژاردنه کانی داهاتوودا

لە چوارچێوەی ئەو گۆڕانکارییانەی لە نێو چەپی عێراقی و نێودەوڵەتیدا ڕوودەدەن، گرنگە فۆرمە تەقلیدییەکانی خەباتی چەپ لەگەڵ گۆڕەپانی نوێ لە فەزای دیجیتاڵ و دامەزراوە فەرمییەکاندا تێکەڵ بکرێت. بەشداری سیاسی بە هەموو شێوەکانییەوە یەکێکە لە ئامرازە سەرەکییەکانی خەبات. خەبات تەنها بە شەقامەکان، کارخانەکان، کێڵگەکان، فەرمانگەکان و ڕەخنەی تیۆری سنووردار نییە. بەڵکو پێویستە لە هەموو بوارەکاندا بەشداری بکەین لەوانە کارکردن لەناو دامەزراوەکانی دەوڵەت و پەرلەمان و ئەنجومەنە خۆجێییەکاندا چونکە گۆڕەپانێکی گرنگن کە لەڕێگەی ئەوەوە دەنگی چەپ و دەنگی کرێکارانی دەستی و ڕۆشنبیر دەتوانێت بگاتە ڕای گشتی و کاریگەری کۆمەلایەتی فراوانتر بکات.
باش ئاگادارین کە تائێستا یاسای هەڵبژاردنی عێراق ناتەواوە و پێویستی بەچاکسازیی ڕیشەیی هەیە و ژینگەی سیاسیش پڕە لەکێشەی پێکهاتەیی و پارەی سیاسی و کاریگەری تایەفەگەری و ناسیۆنالیستی و دەسەڵاتی میلیشیاکان هەرچەندە عێراق سەرەڕای هەموو ئەمانە وەک وڵاتێکی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دەمێنێتەوە کە ناکرێت بەراورد بکرێت بە دیموکراسی سەقامگیر و پێشکەوتوو. لەگەڵ ئەوەشدا، هەر بۆشاییەکی سنوورداری ئازادی یان دەرفەتی بەشداری دەبێت لەلایەن هێزە چەپ و پێشکەوتووەکانەوە بەکار بهێنرێت بۆ بنیاتنانی ئامادەیی خۆیان و کاریگەری لەسەر بڕیاردانی سیاسی و یاسادانان و فراوانکردنی مەودای خەباتیان لە ڕێگەی ئامرازەکانی دەوڵەتەوە خۆی. بەشداریکردن لە هەڵبژاردن ملکەچبوون نییە بۆ واقیع، بەڵکو هەوڵێکە بۆ گۆڕینی لە ناوەوە و یەکێکە لەو گۆڕەپانە هەمەجۆرانەی خەبات کە دەبێت کاری سیاسی و ڕێکخراوەیی و کۆمەڵایەتی و میدیایی و دیجیتاڵی تێیدا تێکەڵ بکرێن.

ڕیفراندۆم و عەقڵی کۆمەلایەتی و ڕەوای زۆرینە لە ڕێکخراوە چەپەکاندا

حیزبی شیوعی عێراق لەڕێی ڕیفراندۆمێکی ناوخۆییەوە بڕیاری بەشداریکردنی لە هەڵبژاردنەکاندا دەرکرد کە هەڤاڵانی ناو حیزبەکە تێیدا بەشداربوون ئەمە بڕیارێکە کە لە ئیرادەی زۆرینەی پارتەکە ڕەنگ دەداتەوە و نوێنەرایەتی پراکتیکێکی دیموکراتی ناوخۆیی دەکات کە شایەنی ستایشکردنە . میکانیزمی ڕیفراندۆم لە نێو حزبدا لەسەر مەسەلەی یەکلاکەرەوە و گرنگ هەنگاوێکی بەرەوپێشچوونە بە دامەزراندنی پرەنسیپی بڕیاردانی بە کۆمەڵ و فراوانکردنی بەشداری ئەندامەکان لە دروستکردنی هەڵوێستی سیاسی و ڕێکخراوەیی. ئەمە دەبێت ببێتە یاسایەکی هەمیشەیی لە هەموو ڕێکخراوە چەپەکاندا نەک هەڵاواردنێکی کاتی.

پێویستە میکانیزمی ڕیفراندۆم ببێتە پراکتیزەکردنێکی دامەزراوەیی و هەمیشەیی لەناو ڕێکخراوە چەپەکاندا و هەم لەڕووی تەکنیکی و هەم لەڕووی ڕێکخراوەییەوە پەرەی سەندووە بە سوود وەرگرتن لە توانای دیجیتاڵیزەکردن و تەکنەلۆژیای مۆدێرن لە دەستەبەرکردنی شەفافیەت، پەیوەندی خێراتر و بەشداری فراوانتر کە ئەندامان و کادرەکان و لایەنگران، تەنانەت دەنگە دەستانەکانی دەرەوەی ڕێکخراوەکە وەک ڕاوێژکاری لەخۆ بگرێت. بەکارهێنانی دیجیتاڵیزەکردن هەروەها دەبێت پەرەپێدانی پلاتفۆرمی دیجیتاڵی بۆ دیالۆگ و گفتوگۆی کراوە لەسەر ئەو بابەتانەی پێش هەر ڕیفراندۆم یان بڕیارێک پێشنیار دەکرێن لەخۆ بگرێت. چەپی هاوچەرخ ناتوانێت دیلی پێکهاتەی ڕێکخراوەیی داخراو یان چوارچێوەی بیرۆکراتی کۆن بمێنێتەوە. پێویستە ئامرازی نوێ بۆ دیالۆگ و کارلێکردنی دیموکراتی دابهێنێت کە ڕێگە بە جیاوازی بیروڕا و گفتوگۆی کراوە و شەفاف بدات.

پەرەپێدانی میکانیزمی ڕیفراندۆمی ناوخۆیی دەربڕینێکی کرداری ڕێزگرتنە بە ڕەوای گشتی و دانانی بە ڕۆڵی بنکەی ڕێکخراوەیی نەک تەنها سەرکردایەتی لە داڕشتنی بڕیارەکاندا. هەروەها بناغەی کەلتوورێکی دیموکراتی چەپی مۆدێرن پێکدەهێنێت کە بەشداری ڕێکخراوەیی بە هاووڵاتیبوونی سیاسییەوە دەبەستێتەوە و حیزب لە دەزگایەکی مەرکەزی بڕیاردان دەگۆڕێت بۆ بزووتنەوەیەکی ڕۆشنبیری و کۆمەڵایەتی زیندوو کە لەگەڵ ژینگەی خۆیدا کارلێک دەکات و ڕاستگۆیانە دەری دەبڕێت. لە هەمان کاتدا، ئەمە وێنەیەکی دیموکراسی پۆزەتیڤ دەبەخشێت بە کۆمەڵگا کە چۆن چەپ بڕیارە گرنگەکانی دەدات و ئەوە دووپات دەکاتەوە کە چەپ دیموکراسی تەنها وەک دروشمێک پێشکەش ناکات بەڵکو لە ژیانی ڕۆژانەی خۆیدا پراکتیزەی دەکات.

لەبەر ئەوەی حیزبی شیوعی عێراق گەورەترین و ڕێکخراوترین پارتی چەپە، دەتوانین بڵێین ئەم بڕیارە بەکەمێک لەڕێگەی ڕیفراندۆمەوە تا ڕادەیەکی زۆر ڕەنگدانەوەی پێگەی زۆرینەی چەپی عێراقە بەڵێ بەپێویستی دەزانم پشتگیری ئەم هەڵوێستە بکەم سەرەڕای هەموو ناڕەزایەتییەکی ڕەوا لەسەر خودی پرۆسەی هەڵبژاردن یان جیاوازی لە هەندێک وردەکاریی سیاسی لەگەڵ حزبی شیوعی عێراق و کوردستان کە شتێکی سروشتییە لە هەلومەرجە ئاڵۆزەکانی عێراقدا ئاساییە لێکدانەوەی چەپی جیاواز هەبێت و پێویستە دیالۆگی کراوە و هاوڕێیانە لەبارەیانەوە بە ڕۆحێکی دێموکراسی شارستانی و بەرپرسیارانە بهەڵبڕێتەوە کە جیاوازی بەهێز بکات نەک دابەشبوون و پەرتەوازەیی

پەرەسەندنێک لە هەڵوێستی هێزە چەپەکانی تردا

هەڵوێستی نوێ و گرنگی هەڤاڵانی حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری عێراق و حیزبی کۆمۆنیستی کرێکاری کوردستان و ڕاگەیاندنی قەناعەتیان بەپێویستی بەشداریکردن لە هەڵبژاردندا گوزارشت لە پەرەسەندنێکی چۆنایەتی و پۆزەتیف دەکات لە ڕەوڕەوەی بزووتنەوەی چەپی عێراقدا، ئەم گۆڕانە ڕەنگدانەوەی هۆشیارییەکی واقیعی و پێشکەوتووانە سەبارەت بە پێویستی هەمەجۆرکردنی میتۆدەکانی خەبات و سنووردارکردنیان بە بایکۆت کردن یان هەڵوێستی ناڕەزایی تەنها نەبێت، بەڵکو بە کردنەوەی هەموو گۆڕەپانەکان بۆ کاریگەری لەسەر هۆشیاری گشتی و پەیوەندییە سیاسییەکانی دەسەڵات. هەروەها ئاستێکی بەرزی نەرمی لە مامەڵەکردن لەگەڵ پەرەسەندنی سیاسی و کۆمەڵایەتی و سوودوەرگرتن لە ئەزموونەکانی پێشوو لەژێر ڕۆشنایی واقیعی نوێدا دەردەخات بەجۆرێک کە خزمەت بە سەرتاسەری بزووتنەوەی چەپ و مەسەلەی کرێکارانی دەستی و ڕۆشنبیری لە عیراق و هەرێمی کوردستان دەکات.
لە قۆناغەکانی ڕابردوودا هەڵوێستی ئەو دوو پارتە لە ئاست بایکۆتکردنی هەڵبژاردن لەسەر بنەمای شیکردنەوەیەکی ورد بە هەلومەرجی داگیرکاری و دەستوەردانی دەرەکی و گەندەڵی و ستەم و کەموکوڕییەکانی پرۆسەی هەڵبژاردن بوو بەڵام ئەمڕۆ، پێگەیان بەرەو واقیعی سیاسی زیاتر و متمانەی بەهێزتر بە توانای چەپ دەڕوات بە کردار و کاریگەری ڕاستەوخۆ. ئەم گۆڕانکارییە کەمتر نییە لە خودی بەشداریکردن، چونکە ڕەنگدانەوەی ئامادەیی بۆ پێداچوونەوە و نوێبوونەوەیەکی فیکری و پراکتیکی لە ژێر ڕۆشنایی ئەزموون و واقیعدا دەکات. هەرچەندە هۆکاری یاسایی ڕێگری لە بەشداری ڕاستەقینەی ئەو دوو حیزبە کردووە لەم هەڵبژاردنانەدا بەڵام

ڕاگەیاندنی هەڵوەستی پشتیوانییان لە بەشداریکردن و بەشداریکردنیان لە هەڵمەتی ڕاگەیاندنی هەڵبژاردنەکان هەنگاوێکی بەرپرسیارانەیە کە گوزارشت لە هۆشیاری سیاسی پێشکەوتوو دەکات و خەمی ئەوە دەکات کە گۆڕانی سیاسی و پەرلەمانی و ناوخۆیی بەتاڵ نەهێڵرێتەوە بۆ ئایینی و ناسیۆنالیستەکان وە هێزە کۆنەپەرستەکان.

گەیشتن بە پەرلەمان گرنگە، بەڵام ئەوەی زۆرتر گرنگە ئەوەیە کە چۆن لەوێ تێدەکۆشین

گەیشتن بە پەرلەمان بۆ هێزە چەپەکان هەنگاوێکی گرنگ و پێویستە بەڵام خۆی لە خۆیدا ئامانج نییە. پۆستی پەرلەمانی یان سیاسی بەهای خۆی لە ژمارە وەرناگرێت بەڵکو لە چۆنیەتی بەکارهێنانی وەک ئامرازی خەبات لە خزمەتی کرێکارانی دەستی و ڕۆشنبیر و ژنان و گەنجان و هەموو گروپە پەراوێزخراوەکاندا وەردەگرێت. دەبێت بەشداری لە پەرلەمان بەکاربهێنرێت بۆ ئەوەی بیکاتە سەکۆیەک بۆ پێشکەشکردنی بیروبۆچوون و ئەلتەرناتیفی چەپ و پێشکەوتووخواز و دەربڕینی بەرژەوەندییەکانی چینە چەوسێنراوەکان و ئاشکراکردنی دژایەتییەکانی سیستەمی سەرمایەداری و ئاشکراکردنی سیاسەتەکانی پارتە ناسیونالیست و ئایینییەکانی حوکمڕانی بەغدا و هەرێمی کوردستان.
بەشداری پەرلەمانی بەم شێوەیە دەبێتە یەکێک لە گۆڕەپانەکانی خەبات کە دەبێت بچێتە ناوەوە و سوودی لێ وەربگیرێت. ئامانج تەنیا گەیشتن بە پەرلەمان نییە، بەڵکو چۆنیەتی کارکردنمانە لە ناویدا و چۆن دەیکەین بە فەزای ڕووبەڕووبوونەوە و لێپرسینەوە و چۆن نوێنەرانی چەپ دەبنە دەنگی کرێکارانی لەسەر کار و بێکارو ڕۆشنبیران و بیرەکەی مەدەنی و ئازادیخواز. بوونی نوێنەرانی چەپ لە پەرلەمان دەبێت بە مانای بەرگری بەردەوام لە مافە کۆمەڵایەتی و ئابووری و سیاسییەکانی جەماوەر بێت و پێشکەشکردنی پێشنیاری یاسایی بێت کە دادپەروەری کۆمەڵایەتی و کەمترین ئاستی ژیان و یەکسانی تەواو بۆ ژنان و دەستەبەرکردنی ئازادییە گشتی، یەکێتی و سیاسییەکان بە دامەزراوەییە بکات.
لە هیچ وڵاتێکی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، پەرلەمان ناتوانێت لە ژێر ئەو پێکهاتە چینایەتییەدا خۆی لە خۆیدا ئامرازێک بێت بۆ گۆڕانکاری ڕادیکاڵ، بەڵکو دەتوانێت وەک ئامرازێکی کاتی و کاریگەر بێت بۆ ئاشکراکردنی میکانیزمەکانی دەسەڵات و گەندەڵی و قسەکردنی ڕاستەوخۆ بە جەماوەر لە نێو دامەزراوەکانی دەوڵەتدا. هەرچەندە بوونی چەپ لە پەرلەماندا بەهێزتربێت ئەوەندە دەتوانێت بواری

خەباتی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابووری و میدیایی فراوانتر بکات و پەرلەمان بکاتە گۆڕەپانێکی کراوەی ڕووبەڕووبوونەوە لەگەڵ هێزە بۆرژوازی و مەزهەبی و ناسیونالیستەکان، وە زەمینە خۆش دەکات بۆ ئاستێکی بەرزتر لە هۆشیاری و خەبات لە پێناو بنیاتنانی دامەزراوەیەکی جەماوەری ڕاستەقینە کە دەموکراسیتر و نوێنەرایەتیتربن هاوتایە لەگەڵ هاوسەنگی هێزە چینایەتییەکان و پلەی گەشەسەندنی دەموکراسی و دامەزراوەیی.

لیستێکی یەکگرتوو بۆ هەموو چەپەکانی عێراق : ئاواتێکی ڕەوای داهاتوو

ئەم لێکنزیکبوونەوەیە لە هەڵوێستەکانی نێوان هێزە چەپەکانی عێراقدا، تەنانەت ئەگەر بەشکیشیبێت، نیشانەیەکی هاندەرە بۆ ئەگەری یەکخستنی تێڕوانین و گوتار و پراکتیک لە داهاتوودا. ئەوەی ئەم هێزانە یەکدەخات لەوە گەورەترە کە دابەشیان دەکات، چونکە هەموویان لە بایەخێکی هاوبەشەوە سەرچاوە دەگرن: بنیاتنانی دەوڵەتێکی دیموکراتی و مەدەنی بە ئاسۆیەکی سۆسیالیستی ئێستا، کۆتایی هێنان بە هەژمووونی سیاسەتی تایەفەگەری و سیستەمی پشکی و بەدەستهێنانی دادپەروەری و یەکسانی کۆمەڵایەتی، تەنانەت ئەگەر لە میتۆد و کاتی بەدەستهێنانی ئەو ئامانجەدا جیاواز بن.
ئەگەر هەموو لایەنە چەپەکانی عێراق و کوردستان بتوانن لە یەک لیستدا بەشداری بکەن کە هەموو عێراق بگرێتەوە و هەموو هێزە چەپ و پێشکەوتووەکان لە بەغداوە تا هەولێر و سلێمانی و بەسرە کۆبکاتەوە، ئەوا هەنگاوێکی مێژوویی دەبێت بۆ یەکخستنی چەپ لە هاوپەیمانێتییەکی فراوان و فرە پلاتفۆرمدا و دووپاتکردنەوەی بوونی وەک هێزێکی جەماوەری یەکگرتوو. لیستی چەپی هاوبەش مانای نەهێشتنی جیاوازییە ڕێکخراوەیی و فیکری نییە بەڵکو پرەنسیپی کاری بەکۆمەڵە لە دەوری چەندین خاڵی هاوبەش بەرجەستە دەکات و گوزارشت لە هۆشیارییەکی سیاسی نوێ دەکات کە تێدەگات شەڕە گەورەکانی چەپ تەنیا لەڕێگەی یەکڕیزی و هەماهەنگی و کاری هاوبەشی بەردەوامی نێوان هێزە جۆراوجۆرەکانی چەپ و پێشکەوتووخواز و کرێکارەوە دەتوانرێت سەربکەوێتەوە
جیاوازی بیروڕا لەنێو بەرەی چەپدا لاوازی ناکات بەڵکو بەهێزی دەکات بەمەرجێک هەمووان لەسەر ئامانجی هاوبەشی بەرگریکردن لە بەرژەوەندییەکانی کرێکارانی دەستی و ڕۆشنبیر و پرەنسیپەکانی یەکسانی و ئازادی مرۆق یەکبگرن یەکڕیزی چەپی عێراقی و کوردستانی لە هەموو فراکسیۆنەکانیدا لە چوارچێوەیەکی سیاسی هاوبەشدا پەیامێکی بەهێز دەنێرێت بە کۆمەڵگا کە چەپ توانای زاڵبوون بەسەر

پەرتەوازەیی و پێشکەشکردنی ئەڵتەرناتیڤەکی پێشکەوتووخوازی ڕاستەقینە بە سیستەمی تائیفی و ناسیونالیستی و نیولیبرال و یەکخستنی خەباتی ڕۆشنبیری و یەکێتی و سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتی لە چوارچێوەی یەک پڕۆژەی ئازادیخواز و پێشکەوتووخوازدا هەیە.

پشتیوانی و دەنگدان بۆ حزبی شیوعی عێراق و کوردستان

تێگەیشتن لە چەپ لە جەوهەری خۆیدا دەبێت وەک بزووتنەوەیەکی کۆمەڵایەتی فراوان و جەماوەری بێت لەگەڵ چەندین پلاتفۆرم کە چوارچێوەی ڕێکخراوەیی و حزبی تەسک تێدەپەڕێنێت. لەم ڕوانگەیەوە پێویستیی پشتیوانیکردن و دەنگدان بۆ حیزبی شیوعی عێراق و حیزبی شیوعی کوردستان لە هەڵبژاردنەکانی داهاتوودا دێتە ئاراوە ئەمەش مانای پشتگوێخستنی ڕەخنە و نەهێشتنی جیاوازییەکان و ڕێککەوتنی تەواو لەگەڵ سیاسەتی هەردوولا نییە، بەڵکو مانای ئەوە نییە کە تاکە لیستەکانی هەڵبژاردنی چەپ و پێشکەوتووخواز لە بەردەستدا بن کە لە ڕووی ئایدۆلۆژی و سیاسییەوە نزیکترن لە لایەنە جیاوازەکانی چەپ لە عێراق و هەرێمی کوردستان.
لەم ڕوانگەیەوە و بە پێزانینی تەواو بە خەباتی درێژخایەن و پێگە بەنرخەکانی حزبە کۆمۆنیستەکانی عێراق و کوردستان و حزبە کۆمۆنیستە کرێکارییەکانی عێراق و کوردستان و ڕێکخراوی ئەڵتەرناتیڤی شیوعی و حیزبی کۆمۆنیستی چەپ و سەرجەم حیزب و ڕێکخراوە چەپەکانی تر سەرەڕای جیاوازی فیکری و سیاسی لەنێوانیاندا، بە شایستەی دەزانم هەموو ئەوانەی بایەخ بە بەهێزکردنی ڕۆڵی چەپ دەدەن لە پەرلەماندا پێویستە ئەنجومەنە خۆجێییەکان و دامودەزگا فراوانەکانی دەوڵەت لەم هەڵبژاردنانەدا پشتیوانی و دەنگ بە کاندیدەکانی حزبی شیوعیی عێراق و کوردستاني بدەن وەک هەڵوێستێکی واقیعی و پێشکەوتووخواز کە بتوانێت خزمەت بە پرۆسەی بنیاتنانی چەپێکی یەکگرتوو و چالاکتر و کاریگەرتر لە ژیانی سیاسیی عێراقدا بکات.
هیوادارم ئەم هەڵوێستە ببێتە خاڵی دەستپێکی جددی و پراکتیکی بۆ بەهێزکردنی دیالۆگ و هەماهەنگی و کاری هاوبەش لە نێوان فراکسیۆنەکانی چەپی عێراقدا وەک هەنگاوێکی سەرەتایی بەرەو یەکخستنی وزەکان و بنیاتنانی ڕێکخراوێکی چەپی فراوان و فرە پلاتفۆرم کە سەرجەم ئاراستە و ڕێکخراوە چەپەکانی عێراق کۆبکاتەوە و توانا ڕۆشنبیری و چالاکوانەکانیان لە بەرەنگاربوونەوەی گەندەڵی و کۆنەپەرستی لە یەکریزدا کۆبکاتەوە.
لە ئەمڕۆدا بوونی بەرەیەکی چەپ لە هەموو گرووپ و ڕێکخراوەکان

پێویستییەکی بەپەلەیە لەبەرامبەر هەژموونی تاریکی هێزە ناسیونالیست و ئایینی و ڕاستڕەوەکان کە کۆمەڵگەی عێراقیان بەرەو دواوە ڕاکێشاوە و هەژاری و کۆنەپەرستی و گەندەڵی و ستەمکاری بڵاوکردۆتەوە و دابەشبوونی مەزهەبی و ئیتنیکی و چینایەتی و ڕەگەزی قووڵتر کردۆتەوە. نەبوونی یان پەرتەوازەیی چەپ، واتە بەجێهێشتنی گۆڕەپانەکە بە ئەو هێزانەی کە پووکانەوەی دەوڵەت و کۆمەڵگەیان چەسپاندووە. چەپ بە هەمەچەشنی فیکری و ڕێکخراوەییەوە هیوای ڕاستەقینەیە بۆ بنیاتنانەوەی عێراق لەسەر بنەماکانی دادپەروەری کۆمەڵایەتی و یەکسانی و دەوڵەتێکی دێموکراتی خاوەن ئاسۆیەکی سۆسیالیستی.

ڕزگار ئاکرەیی چەپی سەربەخۆ